

BOLALARDA KO`Z KASALLIKLARI

Yusufaliyeva Aziza Hakimjonovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Tibbiyot fakulteti davolash ishi yo`nalishi talabasi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Tibbiyot fakulteti o`qituvchisi

Annatsiya: Bolalar ko`z salomatligi nuqtai nazaridan alohida e`tibor talab qiladigan yosh guruhini tashkil qiladi. Ko`zlar bolalarga dunyoni o`rganish va muloqot qilishda muhim rol o`ynaydi. Biroq, turli sabablarga ko`ra bolalarda ko`z kasalliklari paydo bo`lishi mumkin. Ushbu buzilishlar erta yoshda aniqlanmasa va davolanmasa, bolaning ko`rish rivojlanishiga salbiy ta`sir ko`rsatishi mumkin.

Kalit so`zlar: virusli yallig`lanish, **Ambliyopiya**, Iridotsiklit, shox pardasi, Optik kanal, Yiringli asorat, Yiring shilliq qavat

Аннотация: Дети — это возрастная группа, требующая особого внимания с точки зрения здоровья глаз. Глаза играют важную роль в познании мира и общении детей. Однако заболевания глаз у детей могут возникать по разным причинам. Эти нарушения могут негативно повлиять на развитие зрения ребенка, если их не выявить и не вылечить в раннем возрасте.

Ключевые слова: вирусное воспаление, амблиопия, иридоциклит, роговица, зрительный канал, гнойное осложнение, гнойная слизистая оболочка

Abstract: Children are an age group that requires special attention in terms of eye health. The eyes play an important role in children's learning and communication with the world. However, for various reasons, eye diseases can occur in children. If these disorders are not detected and treated at an early age, they can negatively affect the child's visual development.

Keywords: viral inflammation, Amblyopia, Iridocyclitis, cornea, Optic canal, Purulent complication, Purulent mucous membrane

Muammoning dolzarbligi: Bolalar yaqinda jiddiy kasalliklardan aziyat chekmoqda. Oldini olish mumkin bo`lmagan patologiyalar ayniqsa tez-tez namoyon bo`ladi. Vizual funktsiyalarning buzilishi jiddiy kasalliklarga olib keladi. Bolalardagi ko`z kasalliklari ma`lum omillar tufayli yuzaga keladi:

- Tug'ma kasalliklar: ko'z rivojlanishida genetik moyillikning mavjudligi, bachadonda rivojlanadigan infeksiyalar, etishmovchilikvitaminlar, salbiy muhit.

- Ko'rishga ta'sir qiluvchi omillar: fundusning yallig'lanishi, ma'lum bir tirnash xususiyati beruvchiga allergik reaksiyalar, ko'z membranasidagi infeksiyalar, kuyishlar yoki jarohatlar, ko'rish apparatining kuchli zo'riqishi, qorong'i xonaning yoritilishi yoki kompyuterdan muntazam foydalanish.

Ko'rishning yomonlashuvini bartaraf etish uchun tajribali oftalmolog bilan maslahatlashish zarur. Mutaxassis kasallikning turini aniqlaydi va muayyan davolanishni belgilaydi. Ko'z kasalliklari jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin. Bolada kuchli bosh og'rig'i, ko'rish funksiyasining buzilishi, fundusning patologik kengayishi bilan tahdid qilinadi. Natijada bola ko'rish qobiliyatini yo'qotishi mumkin. Boladagi ko'z kasalligi, bu yaxshi o'sishning paydo bo'lishi bilan tavsiflanadi. Uning sabablari kanalning tiqilib qolishi va yuqumli kasalliklarning mavjudligi.

Bolalarning ko'z kasalliklari ma'lum belgilar bilan tavsiflanadi. Ko'z hududidan qichishish, shishish, oq oqim paydo bo'lishi kon'yunktivitning dastlabki namoyon bo'lishini ko'rsatadi. Ushbu kasallik ko'pincha yangi tug'ilgan chaqaloqlarda uchraydi. Muayyan alomatlarida bir-biridan farq qiladigan kon'yunktivit navlari mavjud. Allergiya jarayoni tashqi stimullar fonida shakllanadi. Bu holda alerjenlar chang, o'simliklar va kimyoviy moddalardir.

Virusli yallig'lanish ko'z olmasining qizarishi, shishishi, muntazam yirtilishi bilan tavsiflanadi. Virus qo'zg'ataditurlil xil kelib chiqadigan infeksiyalar. Bakterial kon'yunktivit mikroblar ko'z atrofini qoplaydigan to'qimalarga tushganda paydo bo'ladi. Natijada bolalarda yiringli oqindi va qizarish kuzatiladi. Chaqaloqlarda

kirpiklarda oq oqindi, ko'zlarning qizarishi va ko'z qovoqlarining shishishi kuzatiladi. Yallig'lanish bakteriyalar yoki turli mexanik shikastlanishlar tufayli yuzaga keladi. Muntazam yirtilib ketish, ko'p miqdorda oqmalar ichki ko'z qopining yallig'lanishini ko'rsatishi mumkin.

Ko'z qichishi bolalarda tug'ma ko'z kasalligi, ko'z holatining o'zgarishi. Vizual o'qlar ma'lum bir mavzuda ajralib turadi. Tashqi ko'rinishida ko'zning ma'lum bir yo'nalishda noto'g'ri og'ishi seziladi. Strabismus ko'plab bolalar uchun jiddiy muammodir. Bolaning vizual idroki darhol buziladi. Patologiya ko'pincha erta bolalik davrida kuzatiladi. Chaqaloqlik davrida kasallikning mavjudligi konjenital patologiyani ko'rsatadi. Maktabgacha yoshdagi kasallikning paydo bo'lishi ushbu kasallikning paydo bo'lishiga sabab bo'lgan omillarni ko'rsatadi. Chaqaloqlarda strabismus 4 yoshgacha rivojlanadi. Vizual o'qning buzilishi faqat strabismus deb hisoblanadi.

Ko'pincha kasallik chaqaloqning uzoqni ko'ra olmaslik fonida rivojlanadi. Bu davrda u yaqinidagi narsalarni yomon taniydi. Retinaning buzilishi bu patologiyaning paydo bo'lishiga olib keladi. Bolalarda tasvirlar buziladi va rasmloyqa shaklda namoyon bo'ladi. Strabismus bilan ko'rish keskinligi pasayadi. Vizual tizimning buzilishi tufayli asoratlar paydo bo'ladi. Buzuq ko'z tomonidan eslab qolingan miyaga ma'lumot uzatish bloklanadi. Bu holat aqliy og'ishlarga olib keladi va strabismus kuchayadi.

Ambliyopiya

Ambliyopiya - bu bir ko'zning buzilishi bilan tavsiflangan bolalarda tug'ma ko'z kasalligi. Asosan, u miyani o'chirish yoki bir ko'zni ko'rishni bostirish fonida rivojlanadi. Surunkali strabismusda yoki miyopi, gipermetropiya mavjudligida o'zini namoyon qiladi. Bir ko'zda ko'rishni darhol bloklaydi. Bolalarning taxminan 6% xuddi shunday kasallikdan aziyat chekmoqda. Davolash har doim 6 yoshdan oldin muvaffaqiyatli bo'ladi. Kattaroq yoshda ko'rishni tiklash imkoniyati kam. Kasallikni to'liq aniqlash uchun to'liq tashxisdan o'tish kerak.

Blefarit - bu yuqori va pastki qovoqlarga ta'sir qiluvchi jiddiy yallig'lanish. Sabablari - ko'z atrofidagi kimyoviy moddalarning uzoq muddatli ta'siri. Kasallikning oddiy shakli ko'z qovoqlarining qizarishi bo'lib, ular fundusning to'qimalarini bezovta qilmaydi. Yallig'lanish jarayonlari minimal shish bilan birga keladi. Ayni paytda ko'z qovoqlari kuchli miltillay boshlaydi. Harakat ko'zdan yiringli oqishni keltirib chiqaradi. Scaly blefarit ko'z qovoqlari atrofida kuchli shish va kuchli qizarish bilan tavsiflanadi. Ko'z qovoqlarida kulrang tarozilar paydo bo'ladi, bukepekka o'xshaydi. Neoplazmalarni olib tashlashda teri biroz qon keta boshlaydi. Bemor ko'z qovoqlarida kuchli qichishishni boshdan kechiradi. Ko'zni miltillaganda va tubida og'riq bor.

Kasallikning yarali shakli jiddiy kasallikdir. Bu davrda bolalarning ahvoli yomonlashadi. Asosiy simptom - kirpiklardagi quruq yiring. Kirpiklarni bir-biriga yopishtiruvchi qobiqlar hosil bo'ladi. Ularni yo'q qilish mumkin emas. Teriga teginish paytida og'riq seziladi. Qobiqlarni olib tashlaganingizdan so'ng, mayda yaralar qoladi. To'g'ri davolanish bilan shifo sekin kechadi. Qayta tiklash faqat qisman. Bu davrda kirpiklar faol o'sishni to'xtatadi va tushadi. Optik asab kasalligi - bu optik kanalning ko'z qismida yuzaga keladigan jiddiy yallig'lanish jarayoni. Asosiy sabab - meningit, sinusit yoki surunkali otit ommaviy axborot vositalaridan kelib chiqqan infeksiyalarning ko'rish organlariga kirib borishi. Kamdan kam hollarda yallig'lanish allergik reaksiyalar yoki kimyoviy zaharlanish asosida rivojlanadi. Bemorlarning og'irligi ushbu patologiyaning paydo bo'lishiga ta'sir qilgan sabablar bilan tavsiflanadi. Odatda kuchli toksinlar optik asabga bir zumda ta'sir qiladi. Bunday vaziyatning oqibatlari qaytarilmasdir. Yuqumli jarayonlar uch kun ichida rivojlanadi.

Ko'rish nervining yallig'lanish jarayonining asosiy belgilari - hech qanday sababsiz ko'rishning pasayishi. Ranglarni idrok etish buziladi. Optik kanalni

tekshirganda, optik asabdagi o'zgarishlar, shish,loyqa konturlar, optik arteriyalarning shishishi. Rivojlangan yallig'lanish bilan kasallik bir zumda rivojlanadi. Optik asabda kuchli shish paydo bo'ladi. Biroz vaqt o'tgach, barcha to'qimalar bilan kombinatsiya mavjud. Kamdan kam hollarda retinal qon ketishi va ko'z olmasining xiralashishi aniqlanadi. Yallig'lanishning engil shakli mavjud bo'lganda, ko'rish butunlay tiklanadi. Muntazam ravishda immunitetni oshiradigan protseduralarni bajaring. Davolash antibiotiklarga asoslangan.

Bolalardagi virusli ko'z kasalliklari patogen mikroorganizmlar sabab bo'ladi. Ular ko'zning tubiga kirib, ko'payadi. Kamdan kam hollarda sabab ko'zning shikastlanishidir. Ushbu kasallikning bir necha turlari mavjud. Iridotsiklit ko'zning shikastlanishidan keyin 2 kun ichida paydo bo'ladi. Qattiq og'riq tufayli ko'zga tegib bo'lmaydi. irisi kulrang tusga ega, o'quvchi esa kul rangga aylanadi. Endoftalmit - ko'z sohasidagi jiddiy yallig'lanish jarayonlari bilan yuzaga keladigan kasallikning

og'ir shakli. Og'riq sindromi hatto tinch holatda ham seziladi. Tekshiruvda kengaygan tomirlar, fundusning sariq rangi aniqlanadi.

Yiringli asorat maxsus tushunchaga ega - panoftalmit. Bu faqat kamdan-kam hollarda sodir bo'ladi. Antibiotiklarni to'g'ri davolash bilan bu kasallikning oldini olish mumkin. Ko'rish qobiliyatini yo'qotishning oldini olish uchun siz mutaxassisdan yordam so'rashingiz kerak. Ushbu turdagi kasallik ko'zning butun tubiga tarqaladi. O'tkir og'riq bor, ko'z qovoqlarining shishishi paydo bo'ladi, shilliq qavatda kuchli qizarish bor va sezilarli darajada shishiradi. Yiring shilliq qavat bo'ylab to'planadi. Ko'z atrofidagi teri qizil rangga aylanadi. Og'riq kuchli. Kasallikning og'ir shaklida jarrohlik aralashuvi zarur. Ijobiy bajarilgan operatsiya bilan ko'rish to'liq tiklanmaydi. Boladagi ko'z kasalligi faqat to'liq tashxisdan keyin shifokor tomonidan belgilanadi. Birinchi tekshiruvda bemor haqida barcha ma'lumotlar yig'iladi. Maxsus asbob-uskunalar yordamida fundusning keng qamrovli tekshiruvini o'tkazing. To'g'ri tashxis qo'yish uchun keng qamrovli tekshiruvdan o'tish kerak. Ko'z ichi bosimini diqqat bilan tekshiring. Yoriq chiroq yordamida ko'zning shox pardasi, iris, shishasimon tanasi va old kamerasi tekshiring. Mikroskop yordamida shox parda to'qimasini tekshiring. To'r pardaning yorug'likka sezgirligini tekshiring. Ko'zning qon tomir membranasi maxsus dori-darmonlarni tomir ichiga yuborish orqali o'rganiladi. Ular lazer yordamida optik asab disking holatini skanerlaydilar.

Xulosa

Inson tanasi nozik va muvozanatli. Eng kichik qoidabuzarliklar jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Bolalardagi ko'z kasalliklarini antibiotiklar bilan davolash insonning ichki organlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Antibiotiklar ko'z kasalliklarini bartaraf etishda alohida afzalliklarga ega. Preparatlar ichki va tashqi foydalanish uchun bo'lishi mumkin. Kuchli moddalar malham, jel, losonlar, kremlarda mavjud. Ular bir necha kun ichida yiringli yallig'lanishni va turli xil kelib chiqadigan infeksiyalarni olib tashlashadi. Ular tanaga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Virusli kasalliklar va infeksiyalardan xalos bo'lish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayev, M. A. (2019). *Pediatriyada ko‘z kasalliklari*. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
2. Karimova, D. N., & Tursunov, S. B. (2020). Bolalarda ko‘z kasalliklarining diagnostikasi va davolash usullari. *Tibbiyot jurnali*, 15(3), 45-52.
3. Islomova, N. R. (2018). Ko‘zning kongenital va orttirilgan kasalliklari. *Pediatriya va oftalmologiya*, 22(1), 33-39.
4. World Health Organization. (2021). *Childhood eye disorders*. Geneva: WHO Press.
5. Qodirov, A. S. (2017). Bolalarda ko‘z infeksiyalari va ularning oldini olish. *O‘zbekiston Pediatriya jurnal*, 9(2), 12-18.
6. *Oxford Handbook of Ophthalmology* (2016). Edited by Alastair Denniston, Rupert Bourne. Oxford University Press.
7. Sattarova, M. (2022). Bolalar ko‘z salomatligi va profilaktika choralar. *Zamonaviy pediatriya*, 10(4), 77-84.

Research Science and Innovation House